

"Julius Caesar" kostüümid on huvitavad ja lavakujundus tervikuna ei häiri, ent kohati tunduvad lavastaja Georg Rooteringi taotlused arusaamatuna, võib-olla on tegu modernsusega, mille iva on peidetud allteksti. Rahvusoper Estonia

Händeli "Julius Caesar" eestimaises ettekandes

PÄRNU
POSTIMEES

22.02.12

Toomas Kuter,
literaat ja laulja

Suurema osa oma elust küll Inglismaal veetnud Saksa helilooja Georg Friedrich Händeli "Julius Caesar" kuulub tema populaarsemate ooperite hulka, olles koos "Rinaldo", "Xerxese" ja "Alcina" üks enim mängitavaid teoseid Händeli 44 ooperist.

"Julius Caesar" nägi ilmavalgust 1724. aastal ja esietendus sama aasta 20. veebruaril Londoni King's Theatre's. Ooperi ülev sisu ja tundeüllane muusika on säilitanud publiku huvi tänapäevani.

Estonia teatris pole barokkooperid just sage nähtus, viimati etendus meie rahvusoperis Händeli ooper "Alcina", seda aastal 1985, lavastajaks Arne Mikk.

"Alcinas" säras nimisosalisena võrratu Margarita Voites, kellele Eestis seni pole mantlipärijat tulnud, samuti on tollane kriitika kõikjal esile tõstnud Paul Mägi peenekoelist dirigentitööd.

Pühendunud ja orgaaniline Mustonen

"Julius Caesari" puhul jätab õhtu eredaima mulje dirigendipuldis Andres Mustonen, olles esile ajastu muusika guru. Tema olek ja muusikatuunetus on sedavõrd liigutav, pühendunud ettekantavale nii orgaaniline ja süras, et see ei saa jätta külmaks ja siib mõnegi ebakõla, mis tekib seoses sellega, et enamikule solistidest on esitatava ooperi stiil võõras.

Mustoneni pärast tasub seda "Julius Caesari" vaatama minna, tema peensusteni tungiv interpretatsioon kujundab temast dirigendina omaette toimiva etenduse.

Lavastaja Georg Rooteringi taotlused tunduvad kohati arusa-

G. Fr. Händel
"Julius Caesar"
Ooper kolmes vaatuses
Dirigent Andres Mustonen
Lavastaja Georg Rootering
Kunstnik Luukas Noll
Koreograaf Kati Kivitar
Valguskunstnik Antton Kulagin
Osades Monika-Evelin Liiv või Teele Jõks, Katrin Targo või Helen Lokuta, Andres Kõster või Oliver Kuusik, Juuli Lill, Mart Laur või Pavlo Balakin, René Soom või Aare Saal, Triin Ella või Maire Haava ja teised.

matuna. Võib-olla on tegu modernsusega, mille iva on peidetud allteksti, võib-olla aga kaootilisusega.

Publikus tekitavad tema leiud, olgu korduvalt õhuhaake sooritavad maod, helikopteriga liikuv Rooma impeeriumi armee, nukudest sõdurid või šampanjakaasid püramiidis, muidugi elevust, kuid tött-õelda on see muusikaväline, viies tähelepanu peamiselt eemale. See on omakorda tervitav nendel hetkedel, kui laval toimuv kõige kvaliteetsem pole.

Samuti ei saa ilmselt keegi vaatajaist aru, milleks on vaja III vaatuse lõpus kaerajaani, Eesti käpikuid, Tallinna panoraami ning Roomale ja Eestile viitava kirjaga palli, millel Kleopatra oma keerulist aariat esitades sensuaalselt akrobaatilisi numbreid sooritama peab. Muidugi erutab see meeli, kuid mis on selle kõige mõte?

See-eest on valgus õnnestunud. Sumedad toonid, mis särava ja lõunamaale iseloomuliku erkusega vahelduvad, lisavad ooperile tubli annuse meeleolu. Kostüümikidki on huvitavad ja lavakujundus tervikuna ei häiri.

Barokkooper seab vokalistile eri nõudmised kui *bel canto* või ve-

ristide looming. Erinev on laulmise stiil, maneer, reitsitatiivid, *parlando*. On selge, et lauljad, kes harjunud teistsuguse repertuaariga, ei tunne end barokkooperis koduselt. Paraku torkab see saalis olles silma-kõrva.

Solistidest tuleb esile tõsta Monika-Evelin Liivi (kahjuks ei õnnestunud kuulata samas rollis esinevat Teele Jõksi), kes loob usutava ja üllatavalt maskuliinse näojuva Julius Caesari kuju. Kogu ooperi vältel on Liiv oma elemendis ning kuigi tema mahlakas, värviküllane ja ühtlaseks voolav jõuline metsosopran pole loodud barokkmuusika ettekandeks, suudab ta kujundada muusikaliselt ja artistlikult plaanis tervikliku rolli, esitades veenva partii.

Nauditav on Liivi koostöö Mustoneni II vaatuses, samuti lembestseenid Kleopatraga.

Unistav Kleopatra ja meelas Kleopatra

Katrin Targo Kleopatra on kohati unistustesse laskuv, ajuti armastusest sõltuv.

Targo sopran sobib kõnealuse repertuaari esitamiseks, tema muusitseerimine on siiras ja tema lauldud aariatest kujunevad õhtu tippnumbrid. Targo tugevaim külg on stiilituunetus, milleks ta ülejäänud solistidest märkimisväärselt üle on.

Helen Lokuta Kleopatra on siivutu, meelas ja riukalik. Tema siooniid Caesari vastu on rajatud kainele arvestusele. Järjekordselt üllatab Lokuta oma rollis heas mõttes nii isikupära, hääle valdamise kui ilmekate fraasidega.

Kahjuks häirib mõlema soprani puhul II vaatuse alguse aaria

"Vadoro pupille", mille puhul Händel tõi lavale üheksast instrumendist koosneva rühma. Paraku tekitas nende paigutamine lavale ja loosidesse kaose ning aaria vaju laiali.

Olulised kõrvalosad

Oliver Kuusik Sextusena loob muljet avaldava rolli. Tema häälele see muusika sobib. Ptolemaiosena astuvad üles Mart Laur ja Pavlo Balakin. Viimasena nimetatule on see osa esimene suur roll rahvusoperi laval, millega ta ka edukalt hakkama saab.

Achillast kehastavad René Soom ja Aare Saal. Soom kasvab iga lavastusega. Sellekski ooperis jätab tema laulmine kultuuruse mulje ja meeldiv on, et ta häälede on aastatega lisandunud hulk värve.

Juuli Lill Corneliana on veristlikult emotsionaalne ja traagiline, kuid kõnealuses kontekstis see ei häiri.

Huvitava tegelaskuju loob Nirenusena Triin Ella, kellel piisab kavalsust, mis andunud alandlikkusega segunedes laval hargneva

intriigi arengusse vajaliku annuse vürtsi lisab.

Kassatükki Händeli "Julius Caesari" ilmselt ei tule, kuid seda vist ei taotletagi.

Kui aga võrrelda seda lavastust näiteks eelmise rahvusoperis lavastatud barokkooperiga "Alcina", võidab paraku

"Alcina", seda eelkõige tänu tollaste solistide sügavale isikupärale ja karismale. Samal ajal on Andres Mustonen suur ja eriline nähtus, kelle pärast tasub "Julius Caesari" vaatama minna.